

[O odpuštění (a synodní radě ČCE) III...]

30. IX. [770930-3]

(67) (5) (SSaŽ – Vysočany, 30. 9. 77 odpol.)

A v celé té nápravě, o kterou nám musí jít na prvním místě, má obrovskou úlohu změna smýšlení a celoživotní obrat toho, kdo se provinil a kdo zhřešil. Pokud někdo zhřešil a hřeší dál, pak vůbec není vhodná doba na nějaké odpuštění. Ony totiž jsou chvíle odpuštění a chvíle neodpuštění; nevím, odkud se to vzalo, že máme odpuštět napořád a za jakýchkoliv podmínek a okolností. Ježíš dovedl říci tomu, kdo ho bil: tebe bítí bude Bůh! A nemluvil o odpuštění. To by také hříšníci mohli jednoduše počítat s tím, že jim bude odpuštěno, mohli by kalkulovat na bratrskou lásku těch druhých a svobodně se proto dopouštět největších nehorázností. Odpuštět tomu, kdo ještě dál hřeší, znamená ve skutečnosti nikoliv stavět hřích a zlo, postavit se na odpor tomu, co člověka ohrožuje, ale ještě to podporovat a upravovat tomu cestu. Překážky je třeba stavět! Je třeba co nejvíc ztížit ne-li hřešení a provinování, tedy poškozování, ubližování, pokořování, ponižování a okrádání druhých lidí. Žádné „bezpodmínečné“ odpuštění; odpustit lze jen tomu, kdo lituje, kdo se kaje, kdo už má dobrou vůli neopakovat zlé činy, jichž se dopouštěl. To je nepochybná subjektivní podmínka našeho odpuštění. Ale existuje také podmínka z naší strany: nemáme právo odpuštět, jestliže nejsme schopni zajistit nápravu zlých rozhodnutí a činů, jichž se synodní rada dopustila a jichž se nadále dopouští, nemáme právo odpuštět leč výhradně za sebe, pokud bylo ublíženo nám. A kdo by se odvážil říci, že to, co ke své hanbě a k hanbě nás všech, celé církve dělá a nedělá synodní rada, se týká pouze nás? Jen kdyby tomu tak bylo! To by bylo velké zjednodušení a usnadnění situace pro nás pro všechny.

Jak můžeme „odvázat“ synodní radu od vin a hříchů, jichž se dopustila a jichž se nadále dopouští a asi ještě dost dlouho bude dopouštět? Nedělejme si iluzi, že tady jde o „ovce zahynulé“; když mluvil Ježíš o ovcích zahynulých domu izraelského, měl na mysli nešťastné hříšníky, jako byli publikáni, nevěstky, chromí a slepí atd.; nikdy nemluvil o zákonících, ani o farizejích, ani o chrámových kněžích, členech synedria atd. jako o ovcích zahynulých. Jan Křtitel o nich mluvil jako o plemeni ještěřčím dokonce ve chvíli, kdy k němu přicházeli k Jordánu a žádali, aby je pokřtil. A v této chvíli, kdy jim nejspíš ten křest neodepřel, je varoval, aby si nemysleli, že se z toho dostanou tak lacino, a připomínal jim den hněvu. Ježíš tak nejednou vyslovoval své „běda“, aniž by se dal vést myšlenkou odpuštění za všech okolností. A prvotní církev poznala také hřích neodpustitelný, hřích proti Duchu svatému. Nám to je dnes trochu divné a zní nám to cize, ale dovolím si to plastičtěji předvést konkrétní historkou. Když se Jakub Trojan před několika lety při setkání obrátil na prof. Smolíka a říkal mu, co bude dělat, když se v budoucnosti ukáže, jak hrozně se profesori z fakulty zachovali a ztratili všechnu věrohodnost atd. atd., Smolík prohlásil, že doufá, že „budete vědět, co to je odpuštění“. Tedy mně se zdá, že takováto kalkulace s tím, že mi bude odpuštěno, takže teď se mohu chovat naprosto oportunně a přímo „svinsky“ třebas, je kabinetní ukázkou „hříchu proti Duchu svatému“.

Miloš pak ještě mluví o tom, že je třeba hříšníkovi přiznat právo účastnit se dobra, že je třeba i hříšníka zvát k dobrému. To zní pěkně, ale skrývá to ten největší problém. Co to je ono dobro, k němuž budeme zvát hříšnou synodní radu nebo hříšné profesory Komenského fakulty? Za jakých okolností myslí Miloš, že bude synodní rada (nebo profesori) ochotna se účastnit „obecného dobrého“? Co když se připojí, až jí z toho bude něco dobrého pro ni kynout? Co když budou profesori čekat odpuštění, aby v nové situaci mohli dále zůstat profesory? Je to vůbec složka a součást „obecného dobrého“, když takovíto profesori, kteří se dopustili křivd a nespravedlností, kteří se pošpinili kolaborací na ošklivém díle diskriminace a represe, kteří ztratili všechnu věrohodnost „professorů“ a „confessorů“, budou nadále otravovat ovzduší fakulty? Nebylo by vhodnější najít pro ně jiný způsob, jak se „podílet na obecném dobrém“? A přijmeme-li předpoklad (šhoro zmíněný), že předpokladem odpuštění je změna smýšlení a celé životní orientace hříšníka (tj. metanoia – pokání), jak můžeme vůbec vidět pokání v něčem, co je vyvoláno snahou „ještěřčího plemene“ vyhnout se „dni hněvu“ a proplazit se i těžkou dobou s příliš neodřetnými zády?

Zvát hříšníka k dobru je zapotřebí, když z toho ještě neplynou výhody, ale když to ještě s sebou přináší riziko. Takovýchto výzev už tu bylo dost, alespoň v případě fakulty a synodní rady. Byla tu i mnohá napomenutí. Vše bezvýsledně. Pochopitelně, jak se ukáží první příznaky, že se situace mění, že „Hrůza“ ani „hrůza“ tu nebude navěky, pak jistě takoví oportunisté budou hledat, jak by zase změnili vlajku. Mně se z toho pomyšlení už teď obrací žaludek. To bude ještě nesnesitelnější než jejich dnešní kolaborace. Nebudu schopen to pozřít a vůbec spolknout. Nevím, jak Miloš či kdo jiný. Nejenže pak bude zbytečné něco do minulosti (či z minulosti) odpouštět, ale bude spíše třeba zase „odpouštět“ to chameleonství, ten nový oportunismus, tu novou bezcharakternost, to falešné sebeobviňování a zvrhlé rádoby „pokání“, kalkulující právě jen na to zachování úřadů, funkcí a pozic.